

**МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

ПРИРОДНИЧО-ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА ФІЗИЧНОЇ ГЕОГРАФІЇ І ГЕОЛОГІЇ

Назва курсу Нормативний/вибірковий	Конструктивна географія Вибіркова
Ступінь освіти Бакалавр/магістр/доктор філософії Освітня програма	Магістр 014.07 Середня освіта (Географія)
Рік викладання/ Семестр/ Курс (рік навчання)	2021-2022/ I семестр / 1М курс
Викладач	Прохорова Лариса Анатоліївна – кандидат геологічних наук, доцент кафедри фізичної географії і геології
Профайл викладача	http://geo.mdpu.org.ua/prirodnicho-geografichnij-fakultet/kafedra-fizichnoyi-geografiyi-i-geologi/sklad-kafedri-fizichnoyi-geografiyi-i-ge/prohorova-larisa-anatoliyivna/
Контактний тел.	096-604-44-59
E-mail:	prokhorova_larysa@mdpu.org.ua
Сторінка курсу в ЦОДТ МДПУ ім. Б.Хмельницького	http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=305
Консультації	Очні консультації: щочетверга, згідно графіку роботи викладачів кафедри фізичної географії геології Онлайн-консультації: через систему ЦОДТ МДПУ ім. Б.Хмельницького.

1. АНОТАЦІЯ

Дисципліна «Конструктивна географія» є основною дисципліною зі спеціальності 014.07 Середня освіта (Географія) для освітньо-професійної програми магістр, яка викладається в 1 семестрі в обсязі 4 кредити (за Європейською кредитно-трансферною системою ECTS).

Дисципліна «Конструктивна географія» є однією із базових прикладних дисциплін, яка створює можливість використання галузевих географічних знань при вирішенні практичних проблемних завдань з залученням оціночних, прогнозних, проектних, оптимізаційних методик.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Метою вивчення навчальної дисципліни «*Конструктивна географія*» є формування уявлення про систему управління використання природних ресурсів та керування природоохоронною діяльністю (ПОД) на різних рівнях (міжнародному, загальнодержавному, місцевому) як основи стійкого розвитку території. Вирішувати проблеми раціонального перетворення і розвитку природних, і господарських комплексів, розміщення населення тощо.

Головними завданнями навчального курсу є: 1) вивчення теоретичних і методичних основ медичної географії; 2) поглиблення знань про стан здоров'я населення України, поширеність основних класів хвороб; 3) аналіз впливу географічних чинників на стан здоров'я населення; 4) вивчення проблем територіальної організації медичної сфери України та особливостей її функціонування.

3. ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКІ НАБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС ОПАНУВАННЯ ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

1. Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі природних наук під час професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів географічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

2. Загальні компетентності:

- Здатність до аналізу та синтезу;
- Здатність до організації і планування;
- Розв'язання проблем та прийняття рішень;
- Здатність спілкуватися з експертами з інших галузей;
- Здатність пристосовуватись до нових ситуацій;
- Здатність породжувати нові ідеї (креативність, планування та управління проектами).

3. Фахові компетентності:

- Здатність побудови причинно-наслідкових зв'язків;
- Здатність чітко формувати вектор конструктивної діяльності у природі;
- Будувати логічну схему геосистемних відношень Природа – Людина – Природа;
- Нові концептуальні рамки взаємовідносин Людини – Природа на локальному, регіональному та глобальному рівнях.

4. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Програмні результати навчання (ПРН)

Знати теоретичні та методологічні засади медичної географії. Засвоєння основних понять та визначень з медичної географії. Студент повинен **знати**:

- а) сучасні питання конструктивної географії і зв'язок її з іншими географічними, геологічними та екологічними, основні етапи розвитку конструктивно-географічних знань і господарське значення конструктивної географії;
- б) будова та функціонування геосистем Землі в умовах антропогенних навантажень;
- в) основні схеми взаємодії суспільства і природи;
- г) способи та методи використання ландшафтного (геосистемного) прогнозування та планування у конструктивно-географічних дослідженнях;
- д) сучасні моделі раціонального використання природних ресурсів, природоохоронні вимоги;

вміти:

- є) розрізняти причини та наслідки антропогенних впливів;
- ж) давати оцінку господарської діяльності на конкретній території, в межах природного чи антропогенного об'єкту;
- з) користуватися конструктивно-географічними методами пошуку та реалізації схем та моделей раціонального використання природного потенціалу геосистем;
- і) будувати схеми та моделі раціонального природокористування.

5. ОБСЯГ КУРСУ

Вид заняття	лекції	практичні заняття	самостійна робота
Кількість годин	18	28	74

6. ПОЛІТИКИ КУРСУ

Під час вивчення дисципліни «Конструктивна географія» студенти мають регулярно відвідувати навчальні заняття згідно затвердженого розкладу або ж документально підтвердити важливу причину своєї відсутності (медична довідка, довідка з військомату, лист-клопотання щодо участі у певних культурно-масових, наукових, спортивних заходах тощо).

В процесі навчання студенти мають дотримуватись принципів академічної доброчесності та загальноприйнятих норм етичної поведінки: зокрема не допускається з боку студентів списування, надання завідомо неправдивої інформації, фабрикація та фальсифікація даних, академічний плагіат та самоплагіат, несвоєчасне виконання чітко поставленого завдання, пропонування хабара викладачу, користування мобільним телефоном під час занять різної форми, а також іншими гаджетами під час контрольних заходів перевірки знань. Співпраця студента із іншими учасниками навчального процесу (викладачами, студентами, працівниками навчальних лабораторій, деканату, бібліотеки та ін.) має базуватись на принципах поваги, партнерства та взаємодопомоги, відповідальності, законності, соціальної справедливості, дотримання ділового етикету.

Студент має право звертатися до викладача за додатковим поясненням матеріалу курсу чи змісту практичних завдань протягом робочого часу під час консультацій.

7. СТРУКТУРА КУРСУ

7.1 СТРУКТУРА КУРСУ (ЗАГАЛЬНА)

Кількість годин	Теми	Результати навчання
Блок 1. Теоретико- методологічні основи конструктивно- географічних досліджень		
10	Тема 1. З історії розвитку конструктивної географії	Знати: об'єктивні передумови становлення конструктивного підходу в географії. Роль акад. І.П.Герасимова у зародженні експериментально-перетворювального напрямку в географії 60-х - 70-х років XX ст. Розвиток конструктивно-географічних основ раціонального природокористування у другій половині 70-х і 80-і роки XX ст. Еколого-географічні дослідження в Україні наприкінці 80-х і 90-і роки XX ст. Конструктивно-географічні дослідження збалансованого природокористування у першому десятилітті XXI ст. Місце і роль конструктивної географії в системі географічних наук.
10	Тема 2. Предмет конструктивної географії	Знати: об'єктно-предметну сутність конструктивної географії, поняття структури геосистеми за В.С.Преображенським, структури географічного конструктору. Місце конструктивно-географічного напрямку у структурі географічної науки.

16	Тема 3. Методологічні основи конструктивної географії	Знати: базові положення концепцій: природа-населення-господарство, геосистем, вплив-зміни-наслідки, сталого (збалансованого) розвитку. Вміти: використовувати методи конструктивно-географічних досліджень
Блок 2 2. Прикладні аспекти конструктивно-географічних досліджень		
10	Тема 4. Оцінювання у конструктивно- географічних дослідженнях	Знати: сутність оцінювання, його види, основні завдання та роль у конструктивно-географічних дослідженнях. Підходи до економічної оцінки природних ресурсів, підходи до оцінювання суспільно-географічних процесів і явищ. Вміти: проводити еколого-географічне оцінювання (стійкості, забрудненості, екологічного потенціалу, ступеня антропогенного перетворення ландшафтів), проведення оцінки якості середовища життєдіяльності, “психологічного комфорту” на основі існуючих методик.
10	Тема 5. Моделювання у конструктивно- географічних дослідженнях	Знати: сутність конструктивно- географічного моделювання, його завдання, види. Математичні моделі географічних процесів і явищ. Картографічні моделі, їх типологія, використання. Оптимізаційні моделі і їх основне призначення. Глобальні, регіональні і локальні географічні моделі. Вміти: проводити еколого-географічне моделювання природних процесів та явищ. розробляти оптимізаційні моделі землекористування
10	Тема 6. Прогнозування у конструктивно- географічних дослідженнях	Знати: сутність конструктивно- географічного прогнозування, його завдання, види. Методологічні підходи до географічного та економічного прогнозування. Загальнонаукові та спеціальні методи прогнозування. Вміти: створювати елементарні прогнозні моделі, аналізувати глобальні, регіональні та локальні географічні прогнози.
10	Тема 7. Проектування у конструктивно- географічних дослідженнях	Знати: Зміст і функції географічного проектування, проекти і схеми районного планування у конструктивно-географічних дослідженнях. Геоекологічні принципи проектування геотехнічних систем. Географічне проектування для цілей георбаністики – проектування зелених зон міст. Територіальні комплексні схеми охорони природи. Концептуальні підходи, методи і критерії проектування схем регіональних екомереж.

		Вміти: здійснювати ландшафтне обґрунтування проектів організації природно-заповідних територій.
Блок 3. Конструктивно- географічні дослідження актуальних господарських проблем		
10	Тема 8. Конструктивно-географічні проблеми збалансо-ваного землекористування	Знати: сутність категорії «землекористування», причини дисбалансу земельних ресурсів. Вміти: аналізувати підходи до збалансованого землекористування. еколого-економічну модель збалансованого землекористування в Україні.
12	Тема 9. Конструктивно-географічні дослідження проблем мінерально- ресурсного комплексу	Знати: сутність мінерально-сировинного комплексу (МСК). Причини дисбалансів у МСК України. Вміти: висвітлити геоекологічні проблеми функціонування МСК. Підходи щодо раціонального використання ресурсів надр.
12	Тема 10. Конструктивно-географічні дослідження проблем водогосподарського комплексу	Знати: сутність водогосподарського комплексу. Категорії «водоза- безпеченість», «водопостачання», «водовідведення». Причини дефіциту і проблеми нехватки прісних вод. Вміти: висвітлити способи очистки і заходи раціонального використання водних ресурсів.
10	Тема 11. Конструктивно-географічні дослідження проблем лісокористування	Знати: сутність лісокористування. Місце і роль лісокористування у регіональному розвитку. Проблеми розвитку лісового господарства України. Вміти: використовувати підходи щодо оптимізації лісокористування на сучасному етапі.
19	Тема 12. Конструктивно-географічні дослідження регіональних рекреа-ційних систем	Знати: поняття регіональних рекреаційних систем. РРС України. Геоекологічні проблеми рекреаційної сфери України. Особливості проектування і розвитку рекреаційних геотехсистем. Вміти: аналізувати територіальну організацію базових елементів регіональних рекреаційних систем

10	Тема 13. Конструктивно-географічні дослідження регіональних природоохоронних систем	Знати: Поняття регіональних природоохоронних систем. Геоекологічні підходи до формування природоохоронних геотехсистем. Вміти: використовувати концептуальні підходи, методи і критерії для проектування схем регіональних екомереж.
----	---	--

8. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ

Загальна система оцінювання курсу	За семестр з курсу дисципліни проводяться два періодичні контролі (ПКР), результати яких є складником результатів контрольних точок першої (КТ1) і другої (КТ2). Результати контрольної точки (КТ) є сумою поточного (ПК) і періодичного контролю (ПКР): $КТ = ПК + ПКР$. Максимальна кількість балів за контрольну точку (КТ) складає 50 балів. Максимальна кількість балів за періодичний контроль (ПКР) становить 60 % від максимальної кількості балів за контрольну точку (КТ), тобто 30 балів. А 40 % балів, тобто решта балів контрольної точки, є бали за поточний контроль, а саме 20 балів. Результати поточного контролю обчислюються як середньозважена оцінок ($X_{ср}$) за діяльність студента на практичних (семінарських) заняттях, що входять в число певної контрольної точки. Для трансферу середньозваженої оцінки ($X_{ср}$) в бали, що входять до 40 % балів контрольної точки (КТ), треба скористатися формулою: $ПК = (X_{ср}) * 20 / 5$. Таким чином, якщо за поточний контроль (ПК) видів діяльності студента на всіх заняттях $X_{ср} = 4.1$ бали, які були до періодичного контролю (ПКР), то їх перерахування на 20 балів здійснюється так: $ПК = 4.1 * 20 / 5 = 4.1 * 4 = 16.4 // 16$ (балів). За періодичний контроль (ПКР) студентом отримано 30 балів. Тоді за контрольну точку (КТ) буде отримано $КТ = ПК + ПКР = 16 + 30 = 46$ (балів). Студент має право на підвищення результату тільки одного періодичного контролю (ПКР) протягом двох тижнів після його складання у випадку отримання незадовільної оцінки. Підсумковим контролем є залік, на його складання надається 100 балів за виконання тестів (або задач чи завдань іншого виду).
-----------------------------------	---

Практичні заняття	«5» – студент в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов’язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі розрахункові / тестові завдання. Здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв’язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями. «4» – студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну та обов’язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість розрахункових / тестових завдань. Студент здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв’язки, у яких можуть бути окремі несуттєві помилки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями. «3» – студент в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових розрахунків, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину розрахункових / тестових завдань. Має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв’язків і формулювання висновків. «2» – студент не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових розрахунків, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив окремі розрахункові / тестові завдання. Безсистемно відділяє випадкові ознаки вивченого; не вміє зробити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки.
Умови допуску до підсумкового контролю	Студент, який навчається стабільно на «відмінні» оцінки і саме такі оцінки має за періодичні контролю, накопичує впродовж вивчення навчального курсу 90 і більше балів, має право не складати екзамен з даної дисципліни. Студент зобов’язаний відпрацювати всі пропущені семінарські заняття протягом двох тижнів. Невідпрацьовані заняття (невиконання навчального плану) є підставою для недопущення студента до підсумкового контролю.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Богорад Д.И. Конструктивная география района. Основы районной планировки / Д.И. Богорад. – М.:Мысль,1965. – 407 с.
2. Петлін В.М. Конструктивна географія / В.Петлін. – Львів: Видавничий центр ЛНУ ім.Івана Франка, 2010. – 544 с.

ДОПОМІЖНА ЛІТЕРАТУРА

1. Білоконь Ю.М. Регіональне планування: теорія і практика / Ю.М. Білоконь – К.: Логос, 2003.
2. Білоконь Ю.М. Сучасні тенденції у розробці генеральних планів великих міст / Ю.М.Білоконь // Досвід та перспективи розвитку міст України. – К.: Діпромісто, 2005. – с. 5–14.
3. Бобра Т.В. Ландшафтные основы территориального планирования: учебное пособие / Т.В. Бобра, А.И. Лычак. – Симферополь: Таврия-Плюс, 2003. - 172 с.
4. Гавриленко О.П. Геоекологічне обґрунтування проектів природокористування: навчальний посібник /О.Гавриленко. – К.:Ніка- Центр, 2003. – 332 с.

Інформаційні ресурси в інтернеті

1. Географіка. Географічний портал. Режим доступу:
http://geografica.net.ua/publ/galuzi_geografiji/konstruktivna_geografija/konstruktivna_geografija_jak_nauka_jiji_zavdannja_ta_metodi/80-1-0-1045
 2. Географічний конструкт, як об'єкт дослідження конструктивної географії. Режим доступу:
https://studopedia.su/6_45813_geografichniy-konstrukt-yak-obiekt-doslidzhennya-konstruktivnoi-geografii.html
- Еко Тур Інфо науковий журнал. Режим доступу: <https://www.info.ecotour.com.ua/ua/golovna/41-tsentr/15-eko-tur-info-naukovij-zhurnal>